HET ZOMERKONINKJE VAN A TOT Z

# AARDBEIEN-ABC

DE SMAKELIJKSTE SOORTEN, DE BESTE PLEK EN DE JUISTE BEHANDELING: ALLES OVER DE AARDBEI IN ALFABETISCHE VOLGORDE.

TEKST: ANGELA GROENBOS. FOTOGRAFIE: OTTO KALKHOVEN

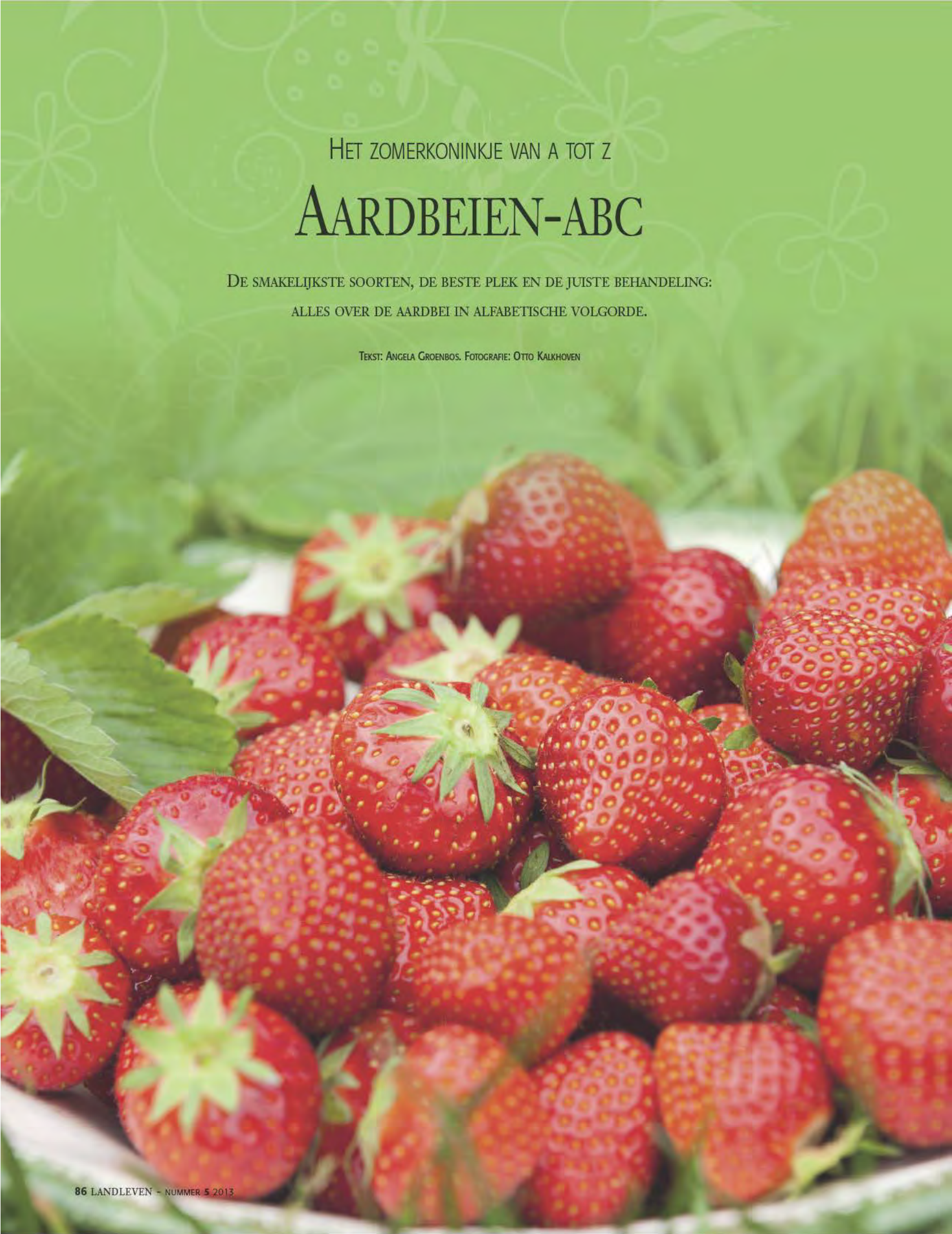

**Afknippen.** Rijpe aardbeien oogst u door ze van de plant af te knippen. Op die manier voorkomt u dat u de vrucht beschadigt. Knip het steeltje net boven de kroonblaadjes door. Oogst de aardbei zo rijp mogelijk voor de meest intense smaak. De rijpheid beoordeelt u aan de kleur: als u erin knijpt is de aardbei niet meer te bewaren.

**Bladvlekkenziekte** is een bedreiging voor uw aardbeien. Er bestaat rode, paarse en witte bladvlekkenziekte. Bij witte vlekkenziekte kan het snel verwijderen van aangetast blad voldoende zijn. Bij de andere twee soorten is spuiten met een chemisch middel de enige remedie. Door de aardbeien op stro te telen en iedere twee jaar een nieuwe, zonnige, niet te vochtige plek voor uw plantbed te zoeken kunt u de meeste ziektes voorkomen.

**Citroensap** versterkt de smaak van aardbeien. Een beetje balsamicoazijn en versgemalen zwarte peper brengen ook de zoete aardbeismaak extra naar boven.

**Doordragers** zijn aardbeienrassen die in het voorjaar worden geplant en vanaf juni tot oktober vruchten geven. Wanneer u hetzelfde jaar nog van uw nieuwe planten wilt oogsten, zet u in het voorjaar doordragers in uw moestuin.

**Eenmalig** dragende rassen of seizoensaardbeien geven in korte tijd veel vruchten. Door verschillende rassen aan te planten kunt u het oogstseizoen van eenmalig dragende rassen verlengen. Met bijvoorbeeld Regina, Vola en Talisman kunt u van mei tot oktober aardbeien uit eigen tuin eten.

**Fragaria** vesca is de Latijnse naam van de aardbei.

**Goede plek.** Aardbeien zijn eigenlijk schaduwplanten, maar met een plekje in de zon kunnen ze de zoetste, lekkerste vruchten produceren. Aardbeien staan liever niet in de wind en doen het goed op licht zure, goed vochtdoorlatende grond. Ze houden niet van natte voeten.

**Honeoye** is de vroegste aardbei die we in Europa kunnen telen. De smaak is minder zoet dan die van latere aardbeien, maar het is wel een mooi ras om uw seizoen vroeg mee te beginnen.

**Ieder jaar** nieuwe planten is niet nodig voor een goede oogst. Toch geeft de aardbei in zijn eerste jaar de grootste en de meeste vruchten. U kunt de planten eenvoudig zelf vernieuwen door ze via uitlopers te stekken. Na enkele jaren kan ook met steeds nieuwe uitlopers uw oogst teruglopen. Dan wordt het tijd voor nieuwe planten van de kweker.

**Jam** maakt u vooral van eenmalig dragende rassen, om uw overvloedige oogst te verwerken. Een kilo aardbeien geeft met 500 gram geleisuiker en het sap van een hele citroen een heerlijke aardbeienjam.

**Korona**. Zeer smakelijke aardbei met donkerrode vruchten. In de handel niet vaak te koop, omdat de vruchten overrijp lijken. Zeker het telen waard in de moestuin en daar vaak als lekkerste genoemd.

**Lijsters**, spreeuwen, merels en mussen zijn ook gek op de rode vruchten. Om zelf van de aardbeien te kunnen genieten dekt u uw planten af met een net of een tunnel.

**Moerplant**. De 'basisplant' van uw aardbeien, waar u dit jaar van oogst. Aan de moerplant ontwikkelen zich uitlopers. Verwijder de uitlopers tijdens het oogstseizoen: ze onttrekken energie aan de moerplant, die deze nodig heeft voor de bloei. Verwijder eventueel van enkele planten juist de bloeistengels en oogst hiervan mooie uitlopers, zodat u volgend jaar van verse planten kunt oogsten.

**Netten** gebruikt u om uw oogst tegen vogels te beschermen. Gebruik blauwe of groene netten, omdat de vogels deze beter zien en er minder snel in verstrikt raken. Strakgespannen netten zijn ook minder gevaarlijk voor vogels: ze kunnen zich hier makkelijker uit losmaken.

**Onkruid** rond de aardbeienplantjes kunt u tot de bloei wegschoffelen. Zodra de planten in bloei komen, haalt u het met de hand weg.

**Plasticfolie** kunt u gebruiken om de aarde vochtig te houden. Maak ruggen van 35 tot 40 centimeter breed. Maak de grond goed vochtig en dek de ruggen en dalen af met zwart plasticfolie. Maak bovenop de ruggen met een mes om de 25 centimeter kruisen in de folie en zet hier de

# Aardbeienplanten vernieuwen

De jongste aardbeienplanten geven de lekkerste en mooiste vruchten. Voor een rijke aardbeienoogst verjongt u uw aardbeienbed dus regelmatig. Neem uw aardbeienstekken bij voorkeur van uw mooiste, rijkst dragende aardbeienplanten. De uitlopers halen energie weg bij de moerplant en dit resulteert wel in minder smakelijke aardbeien. Verwijder daarom tijdens het oogstseizoen de uitlopers. Probeer pas na de oogst jonge planten te winnen door de uitlopers dan wel de kans te geven. Of kies enkele moerplanten waarvan u geen vruchten oogst, maar die u uitsluitend voor de uitlopers houdt. Van deze planten verwijdert u juist de bloemstengels. De uitlopers die het dichtst bij de moerplant zitten, geven de mooiste plantjes voor volgend jaar. Neem daarom hoogstens de eerste twee plantjes vanaf de moerplant.

### Methode 1:

Maak de grond tussen de rijen goed los als vanaf half juni de uitlopers verschijnen. Maak geultjes met daarin potgrond en leid de uitlopers hier naar toe. Zet het nieuwe plantje eventueel vast door de stelen te verzwaren met een steentje. Rond half augustus rooit u de eerste uitlopers. Knip het plantje los van de moerplant. Graaf het vervolgens voorzichtig uit. Houd de wortels goed nat onder een vochtige doek en plant uw nieuwe plantje zo snel mogelijk weer uit op een nieuw aardbeienbed. Geef de wortels genoeg ruimte zodat ze recht naar beneden kunnen wijzen.

### Methode 2:

Knip de uitlopers van de plant. Neem het eerste plantje van de uitloper en knip het los. Aan weerszijden van het plantje laat u ongeveer een centimeter van de uitloper zitten. Zet het plantje in een potje gevuld met vochtige potgrond. Zet dit in de schaduw en dek het af met een plastic zakje. Na enkele dagen begint het plantje te wortelen en verwijdert u het plastic. Begin september zet u de plantjes in het nieuwe aardbeienbed.

plantjes in. Maak gaten in de folie in de dalen en geef water door in de dalen water te gieten.

**Quinault** is een doordragend aardbeienras met grote, zoete vruchten.

**Rozen** zijn familie van de aardbei. De aardbei behoort namelijk tot de Rosaceae, een familie met nog veel meer soorten die bekend zijn om hun eetbare vruchten. Appel, braam, meidoorn en kers maken er bijvoorbeeld ook deel van uit.

**Stro** op de grond rond de aardbeienplanten houdt de vruchten schoon en droog. Zo voorkomt u dat ze aan de plant gaan rotten. Stro voorkomt tevens dat de planten uitdrogen, gaat onkruid tegen en vormt een buffer tegen hongerige slakken.

**Turfmolm** en verteerde stalmest of compost zijn de basis voor een goed aardbeienbed. Bemest het liefst enkele weken voor u de plantjes poot. Zorg voor een goede bemesting: de aardbeien blijven vaak twee jaar op dezelfde plek staan.

**Uitlopers** zijn nieuwe aardbeienplantjes die aan de aardbeienplant zelf verschijnen.

**Vernieuw** uw planten regelmatig, wissel regelmatig van perceel, verwijder rotte vruchten en oud blad. Op deze manier vermijdt u ziektes in uw aardbeien.

**Water** hebben aardbeien overvloedig nodig. Aardbeien kunnen heel slecht tegen vochtgebrek.

**Xenofoob** is de aardbei zeker niet. Zomerkoninkjes kunnen goed naast knoflook, kropsla, prei, radijsjes, borage, stambonen en spinazie groeien. Van koolsoorten houden ze echter niet, vermijd deze als buren voor de aardbei.

**Yoghurt**, snoep en ijs zijn vaak verkrijgbaar in aardbeiensmaak. Er zijn uiteenlopende verklaringen voor de populariteit van aardbeiensmaak. Het is een exclusieve smaak: aardbeien zijn alleen in het seizoen echt lekker. Aardbeien zouden ook het meest van alle vruchten de aanmaak van speeksel bevorderen, wat een fijn mondgevoel zou geven. En aardbeiensmaak kan goedkoop worden nagemaakt. Maar misschien proeven we het zomerkoninkje gewoon het liefst van alle fruit.

**Zaadjes**. Daarvan heeft elke aardbei er ongeveer tweehonderd. Het is de enige vrucht met zaadjes aan de buitenkant. □